

نقدی بر عملکرد مالیات بر ارزش افزوده در ایران

چرا وجود مالیات بر ارزش افزوده برای هر اقتصادی لازم است؟

نرم‌افزاری و سخت‌افزاری بوده و نیز آموزش نحوه اجرای آن برای مودیان و عموم است. ماده ۲۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده: سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، ساختار و تشکیلات مورد نیاز خود را از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی به رئیس جمهوری پیشنهاد کند. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در ایجاد تشکیلات استانی بدون رعایت سطح تقسیمات کشوری و متناسب با توان اقتصادی هر استان اقدام کند. این تشکیلات پیشنهادی پس از تایید رئیس جمهوری قابل اجرا خواهد بود.

در فرهنگ عمومی ارزش افزوده، کلیه فروشندگان مکلف به ارائه صورت حساب فروش به مصرف کنندگان هستند. این مطلب با توجه به زنجیره‌های بودن وصول این مالیات جهت روشن شدن حلقه ایجاد مالیات ارزش افزوده است و ثبت آن در سامانه VAT موجب ردیابی و پیگیری معاملات در کشور شده که خود به تنهایی باعث تجمیع داده در پایگاه اطلاعات اقتصادی گسترده عرضه و تقاضای کشور جهت تصمیم‌گیری مهم می‌شود.

منطقه تضمین اجرای عدالت مالیاتی است و اجرای ناقص و سطحی‌نگری در قانون مالیات بر ارزش افزوده نه تنها مشکل سیستم مالیاتی کشور را حل نمی‌کند بلکه موجب تبعیض نیز می‌شود که امیدوارم مطالب ارائه شده اینجانب در پیشبرد تصویب و اصلاح لایحه مالیات بر ارزش افزوده در سال ۱۳۹۷ مورد توجه صاحب‌نظران و نمایندگان مجلس و سازمان امور مالیاتی کشور قرار گرفته و موجب اصلاح و توجه همه جانبه قانون‌گذاری و اجرا توسط مجریان مرتبط با این قانون باشیم و از اجرا و ظاهر نگرانی به سیستم مالیات بر ارزش افزوده بپرهیزیم.

منابع:

- ۱- کتاب راهنمای حسابداری مالیات بر ارزش افزوده
- ۲- استخراج شده از سایت سازمان امور مالیاتی

استفاده از این روش می‌تواند به موارد ذیل اشاره کرد: گسترش پایه مالیاتی: VAT می‌تواند بخشی از فعالیت‌های اقتصادی را که تحت پوشش قرار دادن آنها با استفاده از سایر روش‌ها مثل مالیات بر فروش دشوار است، پوشش دهد. افزایش درآمدهای مالیاتی: استفاده از VAT به دلیل گسترش پایه مالیاتی می‌تواند درآمدهای مالیاتی را به نحو چشمگیری افزایش دهد. ایجاد هم‌افزایی مالیاتی، کاهش فرارهای مالیاتی و کاهش وقفه‌زمانی پرداخت نیز موجب افزایش درآمدهای مالیاتی می‌شود و به‌طور کلی با ساده‌سازی و کارایی خود، کمک شایانی به اصلاح ساختار کلی نظام مالیاتی کشور خواهد کرد. به عبارت دیگر استفاده از این روش، نظام مالیاتی کشور را هرچه بیشتر به یک نظام مالیاتی کارآمد که در آن اخذ مالیات با «دقت»، «سرعت» و «حداقل هزینه انجام می‌شود، نزدیک خواهد کرد؛ اما همان گونه که گفتیم استفاده از این روش می‌تواند معایبی را نیز به دنبال داشته باشد، به عنوان مثال با اجرای این روش بیم آن می‌رود که تورم در کشور افزایش یابد. البته چنانچه همراه با گسترش پایه مالیاتی نرخ‌های مالیات کاهش یابد، چندان با صراحت نمی‌توان در این خصوص اظهارنظر کرد. همچنین اجرای این روش مستلزم انجام مطالعات کارشناسی و علمی دقیق و پی‌ریزی ساختار سازمانی مورد نیاز است که نادیده گرفتن آن می‌تواند اقتصاد ملی را با مشکل مواجه کند.

نقدی بر عملکرد مالیات

بر ارزش افزوده در ایران همان‌طور که می‌دانید مالیات بر ارزش افزوده با مالیات غیرمستقیم فروش تفاوت دارد؛ چراکه مالیات‌های غیرمستقیم با هدف کنترل دولت‌ها بر عرضه و تقاضا در بازار اعمال می‌شود و مالیات بر ارزش افزوده با اهداف مهم پیگیری و ردیابی معاملات و نیز درآمدزایی در سیستم مالیاتی کشور نهاده شده است. این در حالی است که دولت در اجرای آزمایشی قانون مصوب ۱۷ اردیبهشت سال ۱۳۸۷ مکلف به آماده‌سازی زیرساخت‌های اجرای قانون از قبیل

خاص بر کارایی نظام مالیاتی شروع کرد و مطالعات جدید امکان‌سنجی در این زمینه به عمل آورد. با توجه به اهمیت بسط پایه مالیاتی به‌عنوان یکی از اصول اساسی سیاست‌های مالی طرح ساماندهی اقتصاد کشور، معاونت درآمدهای مالیاتی وزارت امور اقتصادی و دارایی مطالعات علمی متعددی را با در نظر گرفتن خصوصیات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور در زمینه اجرای مالیات بر ارزش افزوده از دی ماه ۱۳۷۶ آغاز کرد. لایحه مالیات بر ارزش افزوده اکنون با در نظر گرفتن اثر اقتصادی ناشی از اجرای این مالیات با اصلاحات و بازنگری‌های متعددی به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است.

قانون مالیات بر ارزش افزوده با اختیارات ناشی از ماده ۸۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در ۵۳ ماده و ۴۷ تبصره در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی تصویب شده است تا در مدت آزمایشی پنج سال از اول مهرماه ۱۳۸۷ اجرا گذاشته شود. (این قانون جایگزین قانون تجمیع عوارض شده است) در سال ۱۳۹۶ براساس بند «ب» لایحه دولت، مدت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن تا زمان لازم‌الاجرا شدن قانون جدید در سال ۹۷ تمدید شد تا در سال ۱۳۹۷ تعیین تکلیف شود.

مزایا و معایب مالیات بر ارزش افزوده (VAT)

مالیات بر ارزش افزوده، همچون اغلب پدیده‌ها و ابزارهای اقتصادی دیگر باید به جنبه‌های مثبت (مزایا) و منفی (معایب) آن توجه کرد. درخصوص مزایای

یادداشت‌های دکتر حسابداری و مدرس دانشگاه

مالیات بر ارزش افزوده (نام این مالیات مستقیماً از زبان آلمانی و انگلیسی اقتباس شده) را امروزه در اروپا «مالیات بر فروش» می‌نامند. مالیات بر ارزش افزوده «مالیات غیرمستقیمی» است که مصرف‌کننده (خریدار) آن را به همراه بهای خرید می‌پردازد و دریافت‌کننده (فروشنده) موظف است مقدار مالیات دریافتی را به خزانه دولت واریز کند.

تعریف مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که کلیه عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات (مودیان این نظام مالیاتی) باید علاوه بر بهای کالا یا خدمت عرضه‌شده به‌صورت درصدی از بهای فروش کالاها یا خدمات، در زمان فروش از خریداران اخذ و به‌صورت دوره‌ای (فصلی) به سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند.

توضیحات مهم:

۱- هرگونه مالیات بر ارزش افزوده پرداخت‌شده در زمان خرید توسط مودیان اعم از واردکنندگان، تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و صادرکنندگان که در این نظام مالیاتی به‌عنوان عامل وصول و نه پرداخت‌کننده مالیات محسوب می‌شوند، طلب ایشان از دولت محسوب و به‌صورت فصلی با سازمان امور مالیاتی کشور تسویه می‌شود.

۲- تسویه مالیات مودیان بابت مالیات‌های پرداختی ایشان در زمان خرید یا از طریق کسر از مطالبات دریافتی از خریداران یا از طریق استرداد توسط سازمان امور مالیاتی کشور به ایشان صورت می‌پذیرد.

پیشینه تاریخی

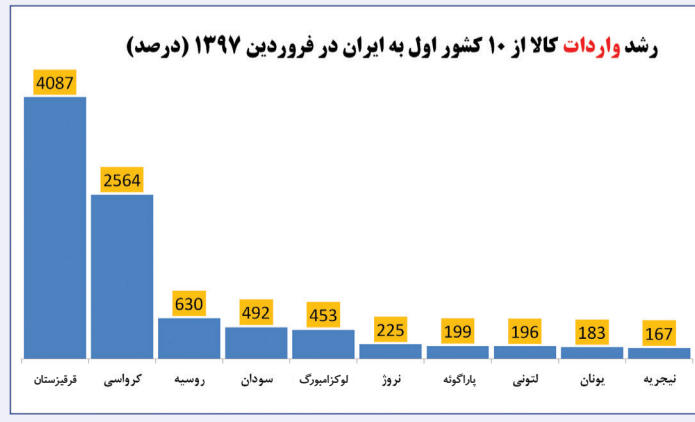
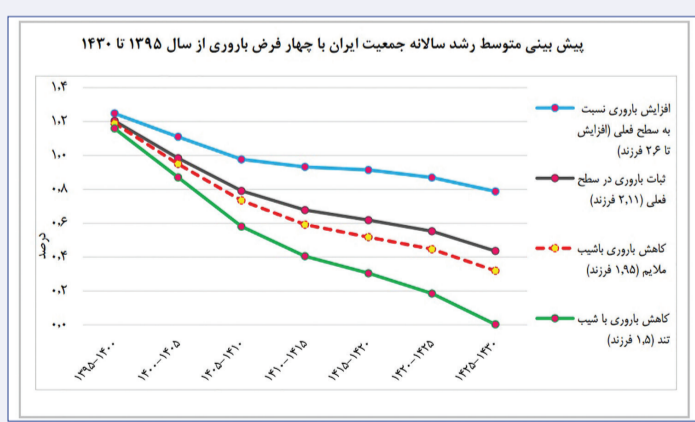
در اروپا، آلمان‌ها به‌عنوان اولین قوم در قرن پانزدهم میلادی شروع به کسب نوعی مالیات بر فروش کردند. در سال ۱۷۵۴ «گراف برول» از اهالی ساکسون رسماً و با کتاب قانون، عبارت «مالیات بر فروش» را رایج کرد و به کار گرفت. در سال ۱۹۱۶ طی جنگ جهانی اول این قانون در سراسر آلمان به‌صورت واحد رسمی شد. رقم سقفی این مالیات از ۰/۲ درصد، در سال ۱۹۲۵ به دو درصد و در سال ۱۹۴۶ به پنج درصد افزایش شد. این نوع مالیات در سال ۱۹۶۸ میلادی در راستای هماهنگی مالیات‌های اروپا «مالیات بر ارزش افزوده» نامیده و تقریباً در سراسر اروپا به همین نام رایج شد. امروزه این مالیات «شاه‌هرگ» خزانه دولت‌ها را تشکیل می‌دهد و بدون آن موجودیت سیستم زیر سوال می‌رود.

تاریخچه ارزش افزوده در ایران

به‌منظور اجرای این مالیات در ایران، لایحه آن برای اولین بار در دی ماه ۱۳۶۶ تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. لایحه مزبور در کمیسیون اقتصادی مجلس مورد بررسی قرار گرفت و پس از اعمال نظرات موافق و مخالف به صحن علنی مجلس ارائه شد که پس از تصویب ۶ ماده از آن بنا به تقاضای دولت و به دلیل اجرای سیاست تثبیت قیمت‌ها، به دولت مسترد شد. در سال ۱۳۷۰ بخش امور مالی صندوق بین‌المللی پول در راستای اصلاح نظام مالیاتی جمهوری اسلامی ایران، اجرای سیاست مالیات بر ارزش افزوده را به‌عنوان یکی از عوامل اصلی افزایش کارایی و اصلاح نظام مالیاتی پیشنهاد کرد. با توجه به نظرات کارشناسان صندوق بین‌المللی پول، مطالعات و بررسی‌های متعددی در این زمینه در وزارت امور اقتصادی و دارایی صورت پذیرفت و اجرای مالیات بر ارزش افزوده در سمینارها و کمیته‌های مختلف علمی با حضور کارشناسان داخلی و خارجی مورد تأکید قرار گرفت، اما در عمل به مرحله اجرا درنیامد. وزارت امور اقتصادی و دارایی در راستای طرح ساماندهی اقتصادی کشور، انجام اصلاحات اساسی در سیستم مالیاتی از جمله حذف انواع معافیت‌ها، حذف انواع عوارض و گسترش پایه مالیاتی را با تأکید

استفاده از VAT به دلیل گسترش پایه مالیاتی می‌تواند درآمدهای مالیاتی را به نحو چشمگیری افزایش دهد. ایجاد هم‌افزایی مالیاتی، کاهش فرارهای مالیاتی و کاهش وقفه‌زمانی پرداخت نیز موجب افزایش درآمدهای مالیاتی می‌شود و به‌طور کلی با ساده‌سازی و کارایی خود، کمک شایانی به اصلاح ساختار کلی نظام مالیاتی کشور خواهد کرد

نمودارنوشت

دلایل کاهش ۲۳ درصدی تولید گندم در سال ۱۳۹۶

تأمین امنیت غذایی در گرو اجرای صحیح قوانین در حوزه کشاورزی